چیرۆکی وەرگێڕدراو

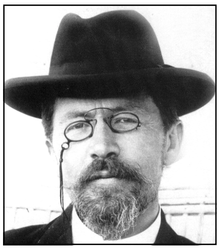

ئەنتوان چیخۆڤ

مردووی زیندوو

و: موعتەسەم سالەیی

عەرەبانەکە هێدی هێدی لە سەرەخۆ بەرەو گۆڕستانەکە ڕێگەی دەبڕی. تەرمی خوالێخۆشبوو "کیریل ئیڤانۆڤیچ"ی هەڵگرتبوو، کە بەدوو نەخۆشی و پەتای باو و بڵاوی وڵاتی رووسیا مردبوو، کە ئەویش بریتین لە مەی نۆشی و سەرمەستیی هەمیشەیی، لەگەڵ مشتومڕ و بەرەک بەرەکی بێ وچان لەتەک کەیبانووی ماڵدا... "بۆبلاڤسکی"ی هاوەڵی هەرە

خۆشەویستی کۆچکردوو لە نێو خەڵکەکەدا بەدی نەدەکرا، چونکە بەپەلە و بەبێ وەستان خۆی گەیاندبووە لای "گریگۆری"ی برادەری، کە ناوبانگی بەوتاردانی راستەوخۆ دەربارەی هەموو بابەتێک و رووداوێک لە هەموو بارودۆخێکدا دەرکردبوو. بەڕادەیەک گەر گریگۆری مەبەستی بووایە بەئاسانی وتاری دەدا. تەنانەت لە کاتی سەرخۆشیشدا لە توانایدا بوو وتار بدات. هەروەها لە کاتی نەخۆشی و ناساغیشدا هەر وتاری دەدا.. وتاری دەدا و وشە و رستە وەک لێشاوی ئاوی بەتەوژمی سۆندەی گالیسکەی ئاگرکوژێنەوە لە دەمیەوە دەردەپەڕین.. کاتێک بۆبلاڤسکی رووبەڕووی بووەوە پێی وت:

یەکێک لە هاوەڵەکانم کۆچی دوایی کردووە. هانام بۆ لای تۆ هێناوە و لە تۆیش بەولاوە هیچ ئومێد و پەنایەکی دیکەم نییە و، هیچ وتاردەرێکی تریش بەدی ناکەم. برادەرە شیرینەکەم، مردووەکە جێگری ئەو دەزگایەیە کە من کاری تێدا دەکەم، بۆیە شتێکی ناهەموار و کارێکی ناڕەوایە گەر بێتو بەبێ چەند وشەیەکی لاواندنەوە بخرێتە نێو گۆڕەوە.. بەپەلە پاڵتۆکەت لە بەربکە و بەدووم بکەوە.

گریگۆری هەندێک خۆی گرژ کردەوە باوێشکێکی دا و ئەوسا وتی:

جێگر! یانی ئەو مەیخۆرە دەبەنگە مردووە.!؟

بەڵێ خۆیەتی. سفرەی خۆراکی نیوەڕۆژەیش رادەخرێت و تۆیش ئامادە دەبیت. برادەری لە دڵا شیرینم با پەلە بڕۆین، بەڵکو تۆیش بتوانیت رەزامەندیی خەڵکی خوا بۆ لای خۆت رابپسکێنیت.

گریگۆری سواری عەرەبانە بوو، کەوتە نەخشاندنی سیمای خەم و پەژارە بەچرۆچارەی خۆیەوە، ئەویش لە پێناوی خۆ ئامادەکردن بۆ وتاردان و لاواندنەوە و تەڵقین خوێندن. من زۆر باش جەنابی جێگر دەناسم.. خوا لە گوناهی خۆشبێت تا بڵێیت پیاوێکی خراپ و نالەبار بوو.

وتاردەر ئەمەی وت و "بۆبلاڤسکی"ش سەرزەنشتی کرد و پێی وت:

هاوەڵی ئازیزم کارێکی ناڕەوایە گەر بەخراپە باسی مردووان بکەین.

ئەوەی دەیڵێیت زۆر راستە، گەرچی پیاوێکی پڕوپووچ بوو بەڵام با بەر رەحمەتی خوا بکەوێت.

لەو کاتەیدا کە تەرمەکەیان بۆ نێو چاڵی گۆڕەکە شۆڕ دەکردەوە، هەردووکیان پێکەوە

گەیشتنە خەڵکەکە.

دایکی خوالێخۆشبوو لەگەڵ ژنەکەی و دایکی ژنەکەیدا بەپێوە وەستابوون. وەک داوودەستوورێکی باو بەخوڕ فرمێسکیان هەڵدەڕشت. کاتێکیش تەرمەکە خرایە نێو گۆڕەکەوە، هەروەکو چاولێکەرییەک ژنەکەی هاواری لێ هەڵسا و وتی:

لێم گەڕێن بامنیش لەگەڵیدا بڕۆم.!

سەرەڕای ئەوەی کەس دەستی نەگرت، بەڵام لەگەڵیدا نەڕۆیشت و دەشێت بیری بۆ لای مووچەی خانەنشینەکەی خوالێخۆشبوو چووبێت، کە دەبوو بژێت تاوەکو وەری بگرێت.! گریگۆریی تەڵقین خوێن پاش هەندێک قورگ پاککردنەوە بەدیار گۆڕەکەوە وەستاو دەستی پێ کرد و وتی:

دەشێ بڕوا بەچاو و گوێی خۆم بکەم؟ ئایا ئەوەی کە دەیبینم دەبێت لە خەونێکی ترسناک بەولاوە تێ نەپەڕێت؟

ئایا راستە ئەو کەسەی کە بەوپەڕی چالاکی و دەستپاکییەوە بەتەنیشتمانەوە بوو، ئێستا مرد و خرایە ژێر گڵەوە.!!

ئایا راستە کە مەرگ "پرۆکۆڤی ئۆزیچ"ی لە نێوماندا راپسکاند، کە لە هەڕەتی لاوێتی و بەهێزیدا بوو سەرەڕای بەساڵاچوونیدا.!

چ زیانێک و چ کۆستێکمان کەوت؟ بڕۆگۆڤی یەکێک بوو لە وانەی کە بێ هاوتابوون لە چالاکی و دڵسۆزیدا. لە هەڵسووڕاندنی کارەکانیدا هیچ درێخییەکی نەدەکرد. بەداوێن پاکی و دڵ و دەروون روونییەوە شەوانە تاکو کاتێکی درەنگ ئیشی رادەپەڕاند. هەرگیز بەرتیلی وەرنەدەگرت و خیانەتیشی نەدەکرد.. زۆر قینی لەو جۆرە کەسانە هەڵدەستا کە دەیانویست بەرتیلی بدەنێ و دەمی چەور بکەن.. لە هەمان کاتیشدا زیادەڕۆیی نەدەکرد.. بەڵێ.. "پرۆگۆڤی ئۆزیچ" بەبەرچاوی هەمووومانەوە هەردەم مووچە بچکۆلانە و کەمەکەی خۆی، بەسەری هاوەڵ و ناسیاوە نەدارا و دەستکورتەکاندا دەبەخشاندەوە.. ئەی جەماوەری خۆشەویست، ئێستا هەمووتان بەگوێی خۆتان گوێبیستی دەنگی هاوار و گریانی بێوەژنان و هەتیوان دەبن، کە بەهۆی دەست و کەرەمی کۆچکردووەوە گوزەرانیان دەکرد.. خۆی لە هەموو ئاسوودەگییەکی ژیانی خێزانایەتی بێبەش کرد و بەرەبەنی مایەوە سەرجەمی ژیانی خۆی لە پێناوی جێبەجێکردنی کردەوەی چاکەدا تەرخان کردبوو.. ئاخ.!؟ داخی گرانم.! ئێستا من لێرەدا من دەموچاوە پرشنگدار و سەروڕیشە تاشراوەکەیم

هێشتا هەر لە بەرچاوە. هەروەک ئەوەی گوێم لە دەنگە پڕ لە سۆز و بەزەییەکەی بێت وەهایە.

خوات لەگەڵ ئەی "پرۆگۆڤی ئۆزیچ"ی کۆچکردووی ئازیزمان. هیواردارم خوای گەورە بەهەشتی پان و بەرینت پێ ببەخشێت.

وتاردەر بەردەوام بوو لەسەر وتارەکەی. سەرنجی خەڵکەکەی بۆ لای خۆی بەکێش کردبوو، بەڵام ناسیاوەکانی کۆچکردوو کەوتبوونە مقۆمقۆ، لە گەلێک شت واقیان وڕمابوو.! چونکە وتاردەر ناوی مردووەکەی بە "کیریل ئیڤانۆڤیچ" هێنا،

بەڵام لە راستیدا ناوی مردووەکە "کیریل ئیڤانۆڤیچ"ە.!؟

دووەمیش هەموو کەسێک بەباشی دەزانن، کە مردووەکە هەموو ژیانی لە پێناوی گوزەرانی ماڵ و منداڵ و خێزانەکەیدا بردەسەر، جا چۆن وتاردەر دەڵێت گوایە رەبەن بووە و ژنی نەهێناوە.!؟ سێیەمیش کابرای کۆچکردوو خاوەنی ریشێکی مەیلەو سووری چڕوپڕ بوو، کەچی کاکی وتاردەر بەسەر و ریش تاشراو ناوی برد.!؟

وتاردەر لەسەر قسەکانی رۆیشت، سەرسڕمانی گوێگرەکانیش هەر لە زیادبووندا بوو. چاویان لە یەکتری دادەقوچاند و شانیان بۆ یەکتری هەڵدەتەکاند.! کابرا لەسەری رۆیشت و وتی:

ئەی "پرۆگۆڤی ئۆزیچ" تۆ خاوەنی دەموچاوێکی لاواز و باریک بوویت، بەڵام ئێمە دەمانزانی کە خاوەنی دڵ و دەروونێکی پاک و بێگەردی پڕ لە خواستی کردەوەی چاکە بوویت.

حەشاماتەکە هەموو بەتاساچوون و واقیان وڕما، کاتێک کە تەڵقین خوێن بەسەرسڕمانێکی زۆرەوە روانییە مردووەکە کە بەدیار گۆڕەکەوە وەستابوو.!

ئەوجا رووی خۆی بەلای "بۆبلاڤسکی" وەرچەرخاند و وتی:

خۆ ئەوە زیندووە و نەمردووە!؟

بۆبلاڤسکی پرسیاری کرد و وتی:

مەبەستت کێیە؟

مەبەستم "پرۆگۆڤی ئۆزیچ"ە.! ئەوەتا بەدیار گۆڕەکەوە بەپێوە وەستاوە.!؟

وەڵامی وتاردەری دایەوە و پێی وت:

بەڵێ ڕاستە ئەی وتاردەری گەمژە و دەبەنگ، چونکە ئەوەی کۆچی دوایی کردووە "کیریل ئیڤانۆڤیچ"ە نەک "پرۆکۆڤی ئۆزیچ"

بەڵام تۆ بەمنت وت گوایە جێگر مردووە.!

بەڵێ کاتی خۆی "کیریل ئیڤانۆڤیچ" لە پلەی جێگردا بوو، بەڵام لەم دواییەدا "پرۆکۆڤی ئۆزیچ" جێی گرتەوە.

ئێ تۆ ئەم شتەت بەمن ڕانەگەیاند، جا گوایە من چۆن بەم شتە پێ بزانم.!؟

بەتووڕەییەوە وەڵامی وتاردەری داوە و وتی:

داخۆ بۆچی لە وتاردانەکەت وەستایتەوە؟ ئەی زەلامی بێ هۆش و نەزان بەردەوام بە لەسەری.

گریگۆری بەلای گۆڕەکەدا ڕووی خۆی وەرگێڕاوە، بەهەمان ڕەوانبێژی زمان لووسیی پێشووی درێژەی بەوتارەکەی دا. پرۆکۆڤی ئۆزیچی "مردووی زیندوو"یش بەچاوێکی پڕ لە رق و کینەوە تێی دەڕوانی.

پاش ناشتنی مردووەکە خەڵکەکە گەڕانە دواوە و ستایشی توانا و بەهرەی "گریگۆری"ی وتاردەریان دەکرد، کە چۆن توانیی پیاوێک زیندەبەچاڵ بکات.!؟

پرۆکۆڤی ئۆزیچ "مردووی زیندوو" ڕووبەڕووی وتاردەر بووەوە و بەتووڕەییەوە پێی وت: گەر وتارەکەی بۆ لاواندنەوەی مردوویەک بوایە بێگومان زۆر باش بوو، بەڵام مەبەست لاواندنەوەی کەسێکی وەکو من بێت و منیش زیندوو بم، ئەوە مانای تەڵفیس و گاڵتەجاڕی دەگەیەنێت. تۆ شەکرت شکاند و وتت گوایە من کینە لە دڵ نیم و بەرتیل خۆریش نیم. ئەم قسەیەیش دەرهەق بەمووچەخۆرێکی زیندوو ناوترێت، جگە لە مەبەستی ناوزڕاندن و تاوانبارکردنی بەولاوە نەبێت. ئایا کێ داوای لێ کردوویت کە دەموچاوی من بەلاواز وەسف بکەیت؟ ئەمەیش سەرزەنشتێکە و هەرگیز لە توانامدا نییە قبووڵی بکەم و پێی ڕازیبم. هەر لەسەر ئەم قسەیەت سزات دەدەم. زۆر باش بزانە کەمن و تۆ بەرەنگارییەکی توند و تیژ لە نێوانماندا ڕوو دەدات. دەبێت هەموو شتێکت لەگەڵدا یەکلایی بکەمەوە.